

Vi lär oss om: Världens längsta floder - tre hotade vattendrag

Filmens innehåll

Floder befinner sig i ständig rörelse och är bland de mest dynamiska biosfärerna på jorden. I den här filmen tittar vi närmare på jordens tre längsta floder; Amazonas, Nilen och Chang Jiang. Vi lär oss bland annat vilken roll floder har spelat för oss människor och hur vi i sin tur påverkar floder. Vi går också igenom begrepp som delta, avrinningsområde och källa.

Filmen passar elever i mellan- och högstadiet när de läser om geografi.

Undervisningen ska behandla följande centrala innehåll enligt läroplan:

Geografi, Syfte (alla åldrar):

Genom undervisningen ska eleverna ges förutsättningar att utveckla kunskaper om varför intressekonflikter om naturresurser uppstår.

Geografi (alla åldrar):

Genom undervisningen i ämnet geografi ska eleverna sammanfattningsvis ges förutsättningar att utveckla sin förmåga att:

- analysera hur naturens egna processer och människors verksamheter formar och förändrar livsmiljöer i olika delar av världen,
- utforska och analysera samspel mellan människa, samhälle och natur i olika delar av världen.

Geografi (åk 4–6):

Livsmiljöer

- Jordens naturresurser, till exempel vatten, odlingsmark, skogar och fossila bränslen. Var på jorden olika resurser finns och vad de används till. Vattnets betydelse, dess fördelning och kretslopp.

Geografi (åk 7–9):

Geografins metoder, begrepp och arbetssätt

- Namn och läge på världsdelarnas viktigare länder, vatten, öar, berg, öknar, regioner och orter.

Miljö, människor och hållbarhetsfrågor

- Sårbara platser och naturgivna risker och hot, till exempel översvämningar, torka och jordbävningar, och vilka konsekvenser det får för natur- och kulturlandskapet.
- Intressekonflikter om naturresurser, till exempel om tillgång till vatten och mark.

Filmfakta

Ämne: Geografi

Ålder: Från 12 år (M, H)

Speltid: 15 minuter

Svenskt tal med svensk text

Produktion: MLB

Programmet är indelat i kapitel:

- Inledning (00:00-01:08)
- Vad är en flod? (01:09-04:14)
- Amazonfloden (04:15-07:00)
- Nilen (07:01-10:50)
- Chang Jiang (10:51-13:50)
- Sammanfattning (13:51-SLUT)

Inlärningsmål:

Att få en kortfattad introduktion till jordens tre längsta floder; Amazonas, Nilen och Chang Jiang.

Vi lär oss om: Världens längsta floder - tre hotade vattendrag

Innan filmen

Vad vet vi?

Låt eleverna först fundera ensamma över vad de vet om världens tre längsta floder; Amazonas, Nilen och Chang Jiang. Sedan diskuterar eleverna två och två eller i grupper om vad de kommit fram till. Gör till sist en gemensam tankekarta på en whiteboard eller med ett digitalt verktyg där ni sammanfattar det eleverna vet.

Gissa ordet

Låt eleverna först själva och sedan i par försöka förklara följande begrepp:

älv	å
källa	tillrinning
avrinningsområde	mynna
floddelta	flodslam

Diskutera gemensamt era förklaringar samt skriv upp det ni kommer fram till på klassrummets whiteboard/digitala verktyg, för att gå igenom igen efter filmen.

Diskussionsfrågor

Det är viktigt att läraren/ledaren förbereder övningarna kring filmen och funderar igenom hur diskussioner och svar ska hanteras. Dela gärna upp gruppen i mindre grupper och låt deltagarna först skriva ned sina svar. Anpassa gärna materialet och fördela eventuellt frågorna bland grupperna. Följande frågor är indelade i kapitelordning.

Inledning (00:00-01:08)

- Hur skulle du beskriva en flod?

Vad är en flod? (01:09-04:14)

- Hur definieras en flod?
- Hur använder vi människor floder och deras vatten?
- Varför är en flod ett känsligt ekosystem?
- Vilka är de tre längsta floderna i världen? Varför är det svårt att säga exakt vilken flod som är längst?

Amazonfloden (04:15-07:00)

- Var ligger Amazonfloden?
- Ungefär hur lång är Amazonfloden?
- Vilka två flodarmar har Amazonfloden?
- Vad är det som gör att Amazonasflodens omgivande regnskogar skövlas?
- Varför bygger man dammar?
- Politiska beslut skapar osäkerhet säger man i filmen. Vad menar man med det?

Nilen (07:01-10:50)

- Var ligger Nilen?
- Hur lång är Nilen?
- Vilka två flodarmar har Nilen?
- Man kan påstå att Nilen hjälpte en av världens äldsta civilisationer att växa fram. Vad menas med det?
- Nilen ger förutsättningar för jordbruk längs med floden. Hur?
- Vad är Assuandammen och Nassersjön? Vad ger dessa för fördelar för människan?
- Vad gör bönderna för att ge sin grödor näring, när de inte får bördigt flodslam på åkrarna?
- Varför är det så lite vatten som idag når ändra fram till Medelhavet?

Chang Jiang (10:51-13:50)

- Var ligger Chang Jiang?
- Hur lång är Chang Jiang?
- I filmen får vi statistik på hur förorenad floden är. Varför är floden så förorenad, tror du?
- Berätta om Tre Ravinerdammen. Vad används den till?
- Varför tvångsflyttades människor som levde där dammen skulle byggas?
- Varför kritiserades Kinas regering av miljöorganisationer i samband med bygget av dammen?
- Vilken riktning har Kinas politik idag, när det gäller Chang Jiangs framtid?

Sammanfattning (13:51-SLUT)

- Vilka begrepp har du lärt dig av att titta på filmen?
- Vilka tre långa floder har vi lärt oss om i filmen? Beskriv varje flod med en kort mening.

Fortsättning på sida 3

STUDIEHANDLEDNING

Vi lär oss om: Världens längsta floder - tre hotade vattendrag

Efter filmen

Vad visste vi?

Gå igenom sammanfattningen från "vad vet vi" som skrevs innan filmen och kontrollera vad ni visste då och vad ni vet nu. Undersök om det är något ni fortfarande är osäkra på och måste undersöka vidare.

Gissa ordet

Gå igenom orden under "gissa ordet" som skrevs innan filmen och kontrollera om ni nu förstår vad begreppen betyder, eller om ni måste undersöka vidare.

Undersök tillsammans

Klassen undersöker och diskuterar tillsammans: Vilken är Sveriges längsta älv? Finns det något miljöhot mot den och hur används den av oss människor?

Fördjupning

Varje elev skriver en artikel om en flod. Artikeln ska svara på frågeställningar som eleven formulerar själv, eller väljer nedan. Eleven får gärna använda sig av bilder och faktarutor i sin artikel.

Vilken flod som arbetet ska handla om kan läraren eller eleven bestämma. Det kan alltså handla om en flod vi såg i filmen, som Nilen, men man kan också välja att skriva om till exempel Mississippin, Volga eller Ganges.

- Hur lång är floden och var ligger den?
- Har floden några flodarmar och var har floden sin källa?
- Vilka länder rinner floden igenom?
- Hur förorenad är floden och varför?
- Hur utnyttjar människan floden? Finns t.ex. några kraftverk/dammar längs floden?
- Vilka miljöåtgärder görs för ta hand om floden?
- Hur ser flodens ekosystem ut?

Elevernas artiklar samlas ihop och till sist har klassen sin egen tidning om olika floder.